

**ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ
ПЕРСОНАЛОМ»**

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Економіка праці і соціально-трудові відносини»**

Спеціальність:	D3 Менеджмент
Освітній рівень:	перший (бакалавський) рівень
Освітня програма:	Менеджмент

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Економіка праці і соціально-трудові відносини
Шифр та назва спеціальності	D3 «Менеджмент»
Рівень вищої освіти	перший (бакалавський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	обов'язкова
Кількість кредитів і годин	3 кредити / 90 год. Лекції: Семінарські заняття: Самостійна робота студентів:
Терміни вивчення дисципліни	
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	залік
Сторінка дисципліни на сайті	

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація.

Науковий ступінь	
Вчене звання	
Посада	
Дисципліни, які викладає НПП	
Напрями наукових досліджень	
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	
Контактна інформація викладача:	
E-mail:	
Контактний тел.	
Портфоліо викладача на сайті кафедри / Інституту / Академії	

Анотація курсу. Дисципліна «Економіка праці і соціально-трудові відносини» формує системне розуміння економічних і соціальних механізмів функціонування праці в організації та суспільстві. У курсі розкрито сутність і принципи економіки праці, підходи до оцінювання трудових ресурсів і трудового потенціалу, логіку побудови системи соціально-трудових відносин та інструменти регулювання ринку праці. Особливу увагу приділено політиці доходів і оплаті праці, плануванню праці, аналізу, звітності та аудиту у сфері праці. Курс охоплює моніторинг соціально-трудової сфери, міжнародні стандарти праці та роль Міжнародної організації праці, а також трансформації ринку праці й соціально-трудових відносин в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення.

Предметом дисципліни є економічні процеси та соціально-економічні відносини у сфері праці, зокрема: формування й використання трудових ресурсів і трудового потенціалу, функціонування та регулювання ринку праці, оплата праці й доходи, планування та аналіз праці, механізми соціального партнерства, моніторинг соціально-трудої сфери, а також міжнародні норми і практики регулювання соціально-трудої відносин.

Сформувати в тебе теоретичні знання та практичні вміння для аналізу й обґрунтованого управління трудовими ресурсами та соціально-трудої відносинами, розроблення рішень щодо оплати праці, планування праці, підвищення ефективності праці й адаптації трудових відносин до кризових умов, зокрема воєнного стану, та завдань повоєнного відновлення.

Завдання дисципліни

- засвоїти базові поняття, принципи та інструменти економіки праці;
- навчитися оцінювати трудові ресурси і трудовий потенціал суспільства та організації;
- розкрити структуру і механізми функціонування соціально-трудої відносин;
- опанувати підходи до аналізу ринку праці та інструменти його регулювання;
- сформувати навички аналізу політики доходів і систем оплати праці;
- оволодіти методиками планування праці та нормування трудових витрат;
- набути вмінь з аналізу, звітності та аудиту у сфері праці;
- опанувати інструменти моніторингу соціально-трудої сфери для управлінських рішень;
- ознайомитися з міжнародними стандартами праці та впливом МОП на розвиток соціально-трудої відносин;
- навчитися оцінювати зміни на ринку праці й у трудових відносинах під час воєнного стану та обґрунтовувати рішення для повоєнного відновлення.

Пререквізити навчальної дисципліни. Вивчення дисципліни спирається на результати опанування компонентів ОП «Менеджмент», зокрема: Економічна теорія, Мікроекономіка, Макроекономіка, Статистика, Правознавство, Менеджмент, Економіка підприємства, Теорія організацій, Маркетинг, Облік і аудит, Основи академічного письма.

Постреквізити навчальної дисципліни. Компетентності, сформовані під час опанування дисципліни, є підґрунтям для подальшого вивчення та практичної підготовки за ОП «Менеджмент», зокрема для компонентів: HR-менеджмент, Соціальна відповідальність бізнесу, Лідерство та комунікації, Бізнес-аналітика, Мотиваційний менеджмент, Операційний менеджмент, Основи проєктного менеджменту, Логістичний менеджмент, Стратегічне управління підприємством, Основи наукових досліджень в менеджменті.

Зміст навчальної дисципліни (денна форма навчання)

№	Назва теми	Методи навчання/методи оцінювання
Змістовий модуль I. Трудові ресурси та економіка праці		Методи навчання: словесні (навчальна лекція; бесіда; навчальна дискусія);
Тема 1.	Об'єкт, предмет і завдання дисципліни. Економіка праці: основи та принципи	індуктивний метод; дедуктивний метод;
Тема 2.	Трудові ресурси і трудовий потенціал суспільства	аналітичний метод; синтетичний метод;
Тема 3.	Соціально-трудові відносини як система	практичний (робота з економічними моделями, статистичними даними, графіками);
Тема 4.	Ринок праці та його регулювання	пояснювально-ілюстративний; репродуктивний;
Змістовий модуль II. Оцінювання результатів трудової діяльності та ефективність праці		метод проблемного викладу; частково-пошуковий;
Тема 5.	Політика доходів і оплата праці	дослідницький;
Тема 6.	Планування праці	інтерактивні методи (аналіз економічних ситуацій; дискусії, дебати; мозковий штурм; ситуативне моделювання; відпрацювання навичок моделювання);
Тема 7.	Аналіз, звітність і аудит у сфері праці	кейс-метод (аналіз реальних економічних ситуацій, пошук проблем, пропозиція рішень, побудова моделей);
Змістовий модуль III. Міжнародні аспекти управління працею		моделювання професійної діяльності (побудова економічних моделей, прогнозування, сценарне моделювання).
Тема 8.	Моніторинг соціально-трудової сфери як інструмент регулювання та вдосконалення соціально-трудових відносин	Методи оцінювання: усний контроль (усне опитування, оцінювання участі у дискусіях, інших інтерактивних методах навчання); письмовий контроль (контрольні, самостійні роботи, аналітичні завдання, реферати);
Тема 9.	Міжнародна організація праці та її вплив на розвиток соціально-трудових відносин	тестовий контроль (тести закритої форми: тест-альтернатива, тест-відповідність, завдання на аналіз даних і моделей); метод самоконтролю та самооцінки;
Тема 10.	Трансформація ринку праці та соціально-трудових відносин в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення	оцінювання кейс-завдань; оцінювання проєктних та лабораторних робіт (моделювання економічних процесів, прогнозування).
Модульна контрольна робота		
Форма контролю: залік		

Технічне обладнання та/або програмне забезпечення. В освітньому процесі використовуються навчальні аудиторії, бібліотека, мультимедійний проектор та комп'ютер для проведення лекційних та семінарських занять з елементами презентації. Вивчення окремих тем і виконання практичних завдань потребує доступу до інформації зі всесвітньої мережі Інтернет, який забезпечується безкоштовною мережею Wi-Fi.

Форми методи контролю.

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на **поточний** та **підсумковий (семестровий)**.

Поточний контроль здійснюють під час проведення практичних і семінарських занять. Його метою є систематична перевірка:

- розуміння та засвоєння теоретичних основ економічних процесів;
- уміння застосовувати знання для побудови моделей та аналізу економічних даних;
- навичок діагностики та прогнозування економічних процесів;
- використання спеціалізованого програмного забезпечення для моделювання та обробки статистичних даних.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- виступи та презентації з аналізу економічних процесів;
- усні доповіді з розбору економічних кейсів;
- доповнення, запитання до того, хто відповідає;
- систематичність роботи на семінарських заняттях та активність під час обговорень;
- участь у дискусіях, мозковому штурмі, інтерактивних формах заняття;
- аналіз економічних даних, статистичних показників, економіко-математичних моделей;
- письмові завдання (контрольні роботи, тестові завдання, аналітичні та реферативні роботи);
- підготовка конспектів, тез, аналітичних записок;
- самостійне опрацювання тем дисципліни та матеріалів лекцій.

Методи поточного контролю:

- усний контроль (опитування, бесіда, доповідь, повідомлення);
- письмовий контроль (контрольна робота, аналітичний звіт, реферат, виконання завдань на побудову моделей або обробку статистики);
- комбінований контроль (усне та письмове поєднання для оцінки розуміння та практичних навичок);
- презентація самостійної роботи або кейс-аналізу;
- спостереження за активністю та участю у практичних заняттях;
- тестовий контроль (закриті та відкриті завдання, аналіз графіків і моделей);
- робота з проблемними ситуаціями (аналітичні кейси, сценарне моделювання економічних процесів).

Система оцінювання та вимоги.**Таблиця розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти***

Теми	Поточний контроль знань										Підсумковий контроль		
											Модульна контрольна робота	Залік**	Загальна кількість балів
	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10	20	20*	100
Робота на семінарському занятті	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3			
Самостійна робота	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3			

*Таблиця містить інформацію про максимальні бали за кожен вид навчальної роботи здобувача вищої освіти.

Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність здобувачу освіти виставляють оцінки з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни.

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та розподіл балів, які вони отримують, регламентуються Положенням про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП».

Модульний контроль проводиться на останньому занятті модуля у письмовій формі, у вигляді тестування.

Критерії оцінювання модульного тесту з навчальної дисципліни «Економіка праці і соціально-трудові відносини»:

При оцінюванні модульного тесту враховуються обсяг і правильність виконання завдань:

- оцінка «відмінно» (А) виставляється за правильне виконання всіх завдань (або більше 90% всіх завдань);

- оцінка «добре» (В) виставляється за виконання 80% всіх завдань;

- оцінка «добре» (С) виставляється за виконання 70% всіх завдань;

- оцінка «задовільно» (D) виставляється за правильне виконання 60% запропонованих завдань;

- оцінка «задовільно» (E) виставляється, якщо правильно виконано більше 50% запропонованих завдань;

- оцінка «незадовільно» (FX) виставляється, якщо виконано менше 50% завдань.

Неявка на модульний тест - 0 балів.

Вищезазначені оцінки перетворюються на рейтингові бали таким чином:

«А» - 18-20 балів;

«В» - 16-17 балів;

«С» - 14-15 балів;

«D» - 12-13 балів.

«E» - 10-11 балів;

«FX» - менше 10 балів.

Підсумкова семестрове оцінювання з дисципліни «Економіка праці і соціально-трудові відносини» є обов'язковою формою оцінювання результатів навчання студентів. Воно проводиться

у терміни, визначені навчальним планом, і охоплює обсяг матеріалу, визначений програмою курсу.

Підсумкове оцінювання проводиться у формі тесту. До семестрового оцінювання допускається студент, який виконав усі необхідні роботи.

Підсумкова оцінка виставляється на основі результатів навчання студента протягом семестру. Оцінка студента складається з балів, накопичених за результатами поточного оцінювання, та заохочувальних балів.

Студенти, які виконали всі необхідні завдання і отримали оцінку 60 балів або вище, отримують оцінку, що відповідає отриманій оцінці, без додаткового тестування.

Для студентів, які виконали всі необхідні завдання, але отримали оцінку нижче 60 балів, а також для тих, хто бажає поліпшити свій бал (результат), викладач проводить підсумкову роботу у формі тесту під час останнього запланованого заняття з дисципліни в навчальному семестрі.

Оцінювання додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності. Оцінювання додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності. До додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності відносять участь здобувачів у роботі наукових конференцій, наукових гуртків здобувачів і проблемних груп, підготовці публікацій, участь у Всеукраїнських олімпіадах і конкурсах та Міжнародних конкурсах тощо понад обсяги завдань, які встановлені відповідною робочою програмою навчальної дисципліни.

За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі та виконували певні види додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності, можуть присуджуватися заохочувальні (бонусні) бали за визначену освітню компоненту.

Оцінка самостійної роботи

Загальна кількість балів, отриманих студентом за виконання самостійної роботи, є одним із складових академічної успішності з дисципліни. Самостійна робота з кожної теми, відповідно до програми курсу, оцінюється в діапазоні від 0 до 3 балів за допомогою стандартизованих та узагальнених критеріїв оцінювання знань.

Шкала оцінювання виконання самостійної роботи (індивідуальних завдань) критерії оцінювання.

Максимально можлива оцінка самостійної роботи (індивідуальні завдання)	Рівень виконання			
	Відмінно	Добре	Задовільно	Незадовільно
3	3	2	1	0

Форми оцінювання включають: поточне оцінювання практичної роботи; поточне оцінювання засвоєння знань на основі усних відповідей, доповідей, презентацій та інших форм участі під час практичних (семінарських) занять; індивідуальні або групові проекти, що вимагають розвитку практичних навичок і компетентностей (опціональний формат); вирішення ситуаційних завдань; підготовка резюме з самостійно вивчених тем; тестування або письмові іспити; підготовка проектів статей, тез конференцій та інших публікацій; інші форми, що забезпечують всебічне засвоєння навчальної програми та сприяють поступовому розвитку навичок для ефективної самостійної професійної (практичної, наукової та теоретичної) діяльності на високому рівні.

Для оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти впродовж семестру застосовується 100-бальна, національна та шкала ЄКТС оцінювання

Шкала підсумкового оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82 – 89	B	добре	
75 – 81	C		
68 – 74	D	задовільно	
60 – 67	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу.

Для успішного засвоєння курсу «Економіка праці і соціально-трудові відносини» здобувач освіти має:

- регулярно відвідувати лекційні та практичні заняття;
- систематично, системно й активно працювати на лекційних і практичних заняттях;
- відпрацьовувати пропущені заняття або незадовільні оцінки, отримані на заняттях;
- виконувати у повному обсязі завдання, які вимагає підготувати викладач, належна їх якість;
- виконувати контрольні та інші самостійні роботи;
- дотримуватися норм академічної поведінки та етики.

Курс «Економіка праці і соціально-трудові відносини» передбачає засвоєння та дотримання принципів етики та академічної доброчесності, зокрема орієнтації на запобігання плагіату у будь-яких його проявах: всі роботи, доповіді, есе, реферати та презентації мають бути оригінальними та авторськими, не переобтяженими цитатами, що мають супроводжуватися посиланнями на першоджерела. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

Рекомендовані джерела інформації.

Нормативно-правові акти

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Кодекс законів про працю України : Кодекс України від 10.12.1971 № 322-VIII [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.
3. Закон України «Про оплату праці» від 24.03.1995 № 108/95-ВР [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80>.
4. Закон України «Про колективні договори і угоди» від 01.07.1993 № 3356-XII [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3356-12>.

5. Закон України «Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)» від 03.03.1998 № 137/98-ВР [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/137/98-%D0%B2%D1%80>.
6. Закон України «Про охорону праці» від 14.10.1992 № 2694-ХІІ [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12>.
7. Закон України «Про зайнятість населення» від 05.07.2012 № 5067-VI [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17>.
8. Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» від 09.07.2003 № 1058-IV [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1058-15>.
9. Закон України «Про пенсійне забезпечення» від 05.11.1991 № 1788-ХІІ [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1788-12>.
10. Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» від 22.05.2003 № 851-IV [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15>.
11. Господарський кодекс України : Кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
12. Податковий кодекс України : Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
13. Класифікатор професій ДК 003:2010 : затв. Наказом Держспоживстандарту України від 28.07.2010 № 327 [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va327609-10>.
14. Декларація МОП основних принципів та прав у світі праці (1998) [Електронний ресурс]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_260.
15. Конвенція МОП № 168 «Про сприяння зайнятості та захист від безробіття» (1988) [Електронний ресурс]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_182#Text.

Основна література

16. Акулов М. Г., Драбаніч А. В., Євась Т. В., Жукова О. А. Економіка праці і соціально-трудові відносини : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2012. 328 с.
17. Близнюк В. В., Яценко Л. Д. Ринок праці України в умовах війни. *Економіка України*. 2022. № 7(728). С. 3–18.
18. Богиня Д. П., Грішнова О. А. Основи економіки праці : навч. посіб. 2-ге вид., стер. Київ : Знання-Прес, 2001. 313 с.
19. Грішнова О. А., Білик О. М. Економіка праці та соціально-трудові відносини : практикум : навч. посіб. Київ : Знання, 2012. 286 с.
20. Васильченко В. С. Державне регулювання зайнятості. Київ : Вид-во КНЕУ, 2003. 252 с.
21. Ведерніков М. Д. та ін. Економіка праці і соціально-трудові відносини : навч. посіб. Львів : Новий Світ–2000, 2012. 869 с.
22. Грішнова О. А. Економіка праці та соціально-трудові відносини : підручник. Київ : Знання, 2009.
23. Данюк В. М., Райковська Г. О. Нормування праці : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2006. 268 с.
24. Економічна активність населення України. 2018 : стат. зб. / Державна служба статистики України. Київ, 2019. 205 с.
25. Єсінова Н. І. Економіка праці та соціально-трудові відносини : навч.-метод. посіб. Харків : ХДУХТ, 2017. 189 с.
26. Ільч Л. М. Структурні трансформації транзитивного ринку праці України : монографія. Київ : Алерта, 2017. 608 с.
27. Карпіщенко О. І. Економіка праці та соціально-трудові відносини : навч. посіб. Суми : Сумський державний університет, 2015. 190 с.
28. Комарницький І. М., Комарницька Г. О. Економіка праці та соціально-трудові відносини : підручник. Хмельницький : ФОП Цюпак А. А., 2016.
29. Лукашевич В. М. Економіка праці та соціально-трудові відносини : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і допов. Львів : Новий Світ–2000, 2012. 424 с.

30. Любомудрова Н. П., Гойчук В. І. Зміни на ринку праці в умовах воєнного стану та перспективи післявоєнного відновлення. *Економіка та суспільство*. 2022. № 40. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-31>
31. Скворцов І. Б., Войцеховська В. В., Загорецька О. Я. та ін. Економіка праці й соціально-трудові відносини : навч. посіб. Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2016. 265 с.
32. Статистичний щорічник України за 2018 рік / за ред. І. Є. Вернера. Київ : ДКСУ, 2019.
33. Судаков М., Лісогор Л. Ринок праці України 2022–2023: стан, тенденції та перспективи : аналіт. звіт. Київ, 2023. URL: https://solidarityfund.org.ua/wp-content/uploads/2023/04/ebrd_ukraine-lm-1.pdf
34. Яценко Л. Д. Тренди на ринку праці України в умовах війни : аналіт. зап. Київ : НІСД, 2024. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/trendi-na-rinku-praci-ukrayini-v-umovakh-viyni>
35. Borjas G. J. International Differences in Labor Market Performance of Immigrants. Kalamazoo, MI : W.E. Upjohn Institute for Employment Research, 1996.
36. Akilina O., Plich L. Impact of ICT on Labor Market Development: Main Trends and Prospectives. *Open Educational e-Environment of Modern University*. 2017. Vol. 3. P. 55–68.
37. Plich L. The Practical Approaches to Overcome Skills Mismatch: International Practice and Ukraine Experience. *Scientific Letters of Academic Society of Michal Baludansky*. 2015. № 3. P. 46–52.

Додаткова література

38. Головач Н. В., Дмитренко Г. А. Системне формування нового покоління нації: гуманістичний контекст : монографія. Київ : ДКС-Центр, 2019. 350 с.
39. Головач Н. В., Згалат-Лозинська Л. О. Напрями підвищення обґрунтованості соціально-трудових нормативів як інструмент реалізації концепції гідної праці. *Причорноморські економічні студії: економічний науково-практичний журнал*. Демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика. 2020. Вип. 49. С. 141–145.
40. Гринкевич С. С. Розвиток трудового потенціалу України в умовах формування інформаційного суспільства : монографія. Львів : Вид-во Львівської комерційної академії, 2012. 355 с.
41. Давидова І. О. Зайнятість і реалізація інтелектуального капіталу в умовах інноваційних перетворень : монографія. Харків : ХДУХТ, 2013. 327 с.
42. Дмитренко Г. А., Головач Н. В., Згалат-Лозинська Л. О. Стратегія розвитку людства. Новий гуманізм в освіті : науково-публіцистичне видання / за заг. ред. Дмитренко Г. А. Київ : ДКС-Центр, 2021. 257 с.
43. Дмитренко Г. А., Головач Н. В., Згалат-Лозинська Л. О. Людиноцентрична економіка: роль якості людського потенціалу в економічному зростанні та занепаді України і світу. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Економічні науки*. 2025. № 3(79). С. 19–27. DOI: <https://doi.org/10.32689/2523-4536/79-2>
44. Дмитренко Г. А., Головач Н. В., Згалат-Лозинська Л. О., Семенець-Орлова І. А. Людський капітал та новий тренд його розвитку в системі освіти. *Публічне урядування*. № 3(36). С. 6–17. [https://doi.org/10.32689/2617-2224-2023-3\(36\)-1](https://doi.org/10.32689/2617-2224-2023-3(36)-1)
45. Згалат-Лозинська Л., Лич В., Головач Н. Роль модернізації соціально-трудових відносин у досягненні цілей сталого соціально-економічного розвитку. *Шляхи підвищення ефективності будівництва*. 2024. № 2(54). С. 40–49.
46. Никифорова В. Г. (ред.) Якість життя населення регіону: аналіз, прогнозування, соціальна політика : монографія. Одеса, 2012. 316 с.
47. Сологуб О. Підходи до визначення показників ефективності. *Україна: аспекти праці*. 1996.
48. Филиппова І. Г. Економіка праці і соціально-трудові відносини : конспект лекцій. Луганськ, 2012. 191 с.
49. Червінська Л. П., Червінська Т. М. Практикум з економіки праці : задачі, тести, виробничі ситуації : навч.-метод. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2013. 172 с.

50. Akilina O., Demidova N., Kirzhetska M., Lagovskyi V., Besarab S. Accumulation and Fulfilment of the Human Capital Potential in Order to Strengthen the Economic Security. *Journal of Security and Sustainability Issues*. 2019. 8(4). P. 801–813.

Інформаційні Інтернет ресурси

51. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. URL: <https://ukrstat.gov.ua/>.
52. Державна служба зайнятості України [Електронний ресурс]. URL: <https://www.dcz.gov.ua/>.
53. Міжнародна організація праці (ILO) [Електронний ресурс]. URL: <https://www.ilo.org/>.
54. ILOSTAT (статистика ринку праці) [Електронний ресурс]. URL: <https://ilostat.ilo.org/>.
55. NORMLEX (база норм МОП) [Електронний ресурс]. URL: <https://www.ilo.org/dyn/normlex/>.
56. Організація Об'єднаних Націй в Україні [Електронний ресурс]. URL: <https://ukraine.un.org/>.
57. OECD Data (Labour) [Електронний ресурс]. URL: <https://data.oecd.org/labour/>.
58. World Bank Data (Labour) [Електронний ресурс]. URL: <https://data.worldbank.org/topic/labor-and-social-protection>.